

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

7. Гендерна педагогіка: Хрестоматія/Переклад з англ. В. Гайденко, А. Преборської; за ред. Вікторії Гайденко. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2006. – 313 с.
8. Freire P. *Pedagogy of the Oppressed*. – N.Y.: Seabury, 1970.
9. Freire P. *The Banking Concept of Education // The Hidden Curriculum and Moral Education. Deception of Discovery*, H. Giroux and D. Purpel (eds). – McCutchan Publishing Corporation, 1983. – P. 283 – 291.
10. Freire P. *To the Coordinator of a Culture Circle // Convergence*. – 1971. – Vol. 4 (1). – P. 61 – 62.
11. Freire P. *Teachers as Cultural Workers. Letters to Those Who Dare Teach*. – Westview Press, 1998. – P. ix-xix.
12. Freire P. *Pedagogy of the Heart*. – N.Y.: Continuum Publishing Company, 1997.
13. Blackburn J. *Understanding Paulo Freire: Reflections on the Origins, Concepts, and Possible Pitfalls of His Educational Approach // Community Journal*. – 2000. – Vol. 5. – No. 1. – P. 3 – 15.
14. McLaren P. & T.T. da Silva. *Decentering Pedagogy: Critical Literacy, Resistance and the Politics of Memory // Paulo Freire: A Critical Encounter*, P. McLaren & P. Leonard (eds). – L. & N.Y.: Routledge, 1993. – P. 47 – 89.

Стаття надійшла до редакції 28.05.2015

УДК 811.111'373.7

Любов Петриця, старший викладач кафедри практики англійської мови
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

У статті досліджено певні семантичні особливості фразеологічних одиниць з національно-культурним компонентом, який лінгвісти вважають мотивуючою та дериваційною базою багатьох фразеологізмів англійської мови. У статті вивчаються евфонічні явища, які відбуваються при утворенні фразеологічних одиниць. Автор пропонує класифікацію таких фразеологічних одиниць на історичні та сучасні реалії.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, семантична структура, національно-культурний компонент, фоносемантика, реалія, особливості.

Літ. 12.

Любовь Петриця, старший преподаватель кафедры практики английского языка
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ АНГЛИЙСКИХ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ С НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫМ КОМПОНЕНТОМ

В статье рассматриваются некоторые семантические особенности фразеологических единиц с национально-культурным компонентом, который лингвисты считают мотивирующей и деривационной базой многочисленных фразеологизмов английского языка. В статье изучаются эвфонические явления, которые происходят при формировании фразеологических единиц. Автор предлагает классификацию таких фразеологических единиц на исторические и современные реалии.

Ключевые слова: фразеологическая единица, семантическая структура, национально-культурный компонент, фоносемантика, реалія, особенности.

Lubov Petrytsya, Senior Lecturer of Practice English Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

SEMANTIC PECULIARITIES OF ENGLISH PHRASEOLOGICAL UNITS WITH NATIONAL-CULTURAL COMPONENT

The article investigates certain semantic peculiarities of phraseological units containing the national-cultural component, which is considered by linguists to be the motivational and derivation base of many phraseological units in English. The article studies euphonic phenomena occurring in the formation of phraseological units. The author suggests classifying such phraseological units into historical and present-day realia.

Keywords: phraseological units, semantical structure, national-cultural component, phonosemantics, realia, peculiarities.

Постановка проблеми та її актуальність.
У семантиці фразеологічного складу будь-якої мови тісно поєднується інтернаціональне

і національне. Якщо перше зумовлене спільністю людського мислення, а також взаємодією і взаємозбагаченням мов і культур, то друге

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

відтворює соціально-культурну самобутність мовного колективу, викликану умовами його життя і особливостями історичного розвитку. Саме це друге дає підставу говорити про те, що “в шкалі неперекладності або важкоперекладності фразеологізми, або фразеологічні одиниці (ФО) займають чи не найперше місце” [4,17].

Національно-культурний компонент мовного знака може бути поданий семою або комплексом сем як результат відображення особливостей культури народу в структурі значення мовної одиниці у ракурсі “діахронія – синхронія” завдяки досвіду міжкультурних зв’язків і специфіці елементів своєї суспільно-історичної практики.

Національно-культурна семантика (НКС) фразеологічної одиниці розглядається у двох аспектах – ономазіологічному та семасіологічному. Перший підхід дає можливість зрозуміти, як формується фразеологічне значення, зокрема НКС, другий – фіксує саме відношення “специфічний елемент культури – його відображення у структурі значення – мовна форма” з урахуванням діахронічного зрізу. Вживання НКС у мовленнєвій діяльності дає змогу визначити, які елементи смислової структури мовної одиниці передають її на синхронному рівні, та специфіку функціонування у мовленні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Завдяки досліджень таких мовознавців як, Н.М. Амосової, О.С. Ахматової, В.Л. Архангельської, В.В. Виноградова, О.В. Куніна, Є.М. Меднікової та інших теорія англійської фразеології збагатилася принципово новими ідеями, висновками та узагальненнями. Їх увага зосереджувалася переважно на дослідженні матеріальної сторони ФО, їх структури, класифікації, функціонування в мові. На сучасному етапі розвитку мовознавства є **актуальним** вивчення ФО за їх образно-смисловим центром, тобто за “таким повнозначним компонентом, що виконує смислоутворюючу функцію” [2, 54]. У реєстрі компонентів, які є мотивуючою і дериваційною базою стійких словесних компонентів, певну роль відіграє національно-культурний компонент. Серед сучасних лінгвістичних праць, які так чи інакше торкаються цієї проблеми слід відзначити наукові розвідки Ю.Л. Фірсової та С.Н. Назарова – на матеріалі німецької мови, О.В. Уразметової – на матеріалі англійської і французької мов, Є.М. Верещагіна та В.Т. Костомарова – на матеріалі російської мови. Однак, ще бракує досліджень, присвячених комплексно – порівняльному аналізу ФО з національно-культурним компонентом.

Метою нашої розвідки є дослідити

національно-культурні потенції англійських фразеологічних одиниць, об’єктивно визначити систему матеріальних і духовних цінностей, відображених у семантичній структурі ФО з національно-культурним компонентом та здійснити класифікацію таких фразеологізмів.

Виклад основного матеріалу. Семантична структура номінативних ФО охоплює три складових екстралінгвістичної спрямованості: *регулярне (пряме)* значення окремих складових в ФО; *регулярне (пряме, вихідне)* значення всього змінного словосполучення, покладене в основу ФО як основа семантики; *сукупне сигніфікативне (фразеологічне)* значення мовної одиниці. На даних рівнях семантичної організації ФО може бути виявлена НКС, зумовлена особливостями суспільно-історичної практики носіїв мови. Матеріальний аспект також не позбавлений національно-культурної специфіки, адже вона може виявляти ознаки культури шляхом звуконаслідування. Цей факт інформативності звукової форми вже розглядався у лінгвокраїнознавстві. Так, С. Назаров, ґрунтуючись на ономазіологічному підході, виявляє чотири рівні семантичної організації: *фоносемантика, регулярне значення лексичного компонента, значення фразеологічного прототипу та фразеологічний сигніфікат* [7, 5]. Ця класифікація дає змогу об’єктивно визначити систему матеріальних і духовних цінностей, відображених у семантичній структурі ФО. Скористаємося цією класифікацією для визначення національно-культурної потенції досліджуваних англійських ФО.

Національна за змістом образна фразеологія є важливим джерелом фонових знань носіїв мови. Під національними фоновими знаннями розуміємо лінгвокраїнознавчі відомості, які є спільними для учасників комунікативного акту і якими володіють усі члени певної етнолінгвістичної єдності.

Національні або регіональні особливості виявляються, зокрема, у специфічній образності фразеологізмів, яка виникає внаслідок неповторного поєднання понять. Образність (або суміщене бачення двох картин) завжди свідчить про семантичне перетворення цих окремо оформлених мовних одиниць. Таке перетворення часто пов’язане з існуванням постійних асоціативних реалій, тобто словесних образів-символів, які є результатом образного переосмислення предметів і явищ об’єктивної дійсності [3, 28]. Так, для народів Європи і Північної Америки символом добробуту стало поняття “хліб”, в якому здавна узагальнюється

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

сукупність життєво необхідних для людини предметів. Саме тому у фразеології багатьох мов знаходимо вислови та прислів'я, побудовані на цій асоціативній реалії. Порівняймо, наприклад, рос. *заработать на хлеб*, укр. *заробити на хліб*, англ. *to make one's bread*, фр. *gagner son pain*.

Значна кількість англійських ФО є засобом номінації специфічних елементів суспільно-історичної практики. Експлікація НКС у зазначених ФО ґрунтується на описі екстралінгвістичних ознак денотатів. На ономасіологічному рівні дані ФО можуть служити не лише для вторинного експресивного перейменування вже названих специфічних елементів дійсності, а й виконують функцію номінації. Такі мовні одиниці перебувають головним чином на периферії фразеологічної системи, а також у сфері ономастики, термінології тощо. Ці комплексні мовні знаки диференціюються за власне тематичними ознаками. Відповідно до часових та соціально зумовлених ознак семантики цих утворень вони диференціюються на історичні та сучасні (соціальні, ідеологічні, етнографічні) реалії.

Історичні реалії. Ці ФО позначають різні історичні події, особи, факти: *wars of roses* – громадянська війна в Англії (1455 – 1485) між Ланкастерами (їх емблема була – червона троянда) та Йорками (емблема – біла троянда), яка закінчилася перемогою Генрі Тюдора при Боеверті (його емблема накладення білої троянди на червону, що і зумовило появу “троянди Тюдорів”). *The flower of Chivalry* – “квіти лицарства”: так називали лицарів із бездоганною репутацією, а саме: сер Вільям Дуглас – лицар з Лідесдейла (1300 – 1353); *the flower of kings* – король Артур; *rose noble* – золота монета, на зворотному боці якої була троянда. Ця грошова одиниця вперше з'явилася 1465 р., а 1470 р. її перестали карбувати, лише за часів Генрі VII та Марії вона знову була в обігу.

Сучасні реалії. Досліджувані ФО класифікуються на: а) *ідеологічні*, що виявляють позиції сучасної культури (*flower people* – “прибічники культу строкатого одягу” і “загального кохання”), яка могла б замінити матеріальний аспект людського життя (середина 60-х років); *fat cat* – товстосум, котрий фінансує політичну партію або кампанію; “грошовий мішок” (ця ФО має ідеологічну соціальну НКС); *Cat and mouse Bill* – біль, який дає змогу звільнити заарештованих за станом здоров'я; б) *соціальні*, що відображають закони розвитку суспільства, офіційний статус людей, їхнє матеріальне положення, назви професій тощо: *great lion* –

“популярна людина”, “знаменитість”, *top dog* – “господар становища”: *lion of the season* – “зірка сезону”, *a man of straw* – “людина без будь-яких засобів”; в) *низка ФО, що має власне етнографічну НКС*, які є релевантними для англійських культур, зокрема, назви мешканців певної території, назви страв тощо: *cat's cradle* – “котяча колиска”; “мотузочка” – дитяча гра (мотузочку накидають на пальці так, що утворюються різноманітні фігури); *Norfolk turkey* – “норфольський індик” – жартівливе прізвисько уродженця або мешканця графства Норфолк; *stag party* – “вечірка оленів” – зустріч без жінок (неофіційні, рідше офіційні збори чоловіків, вечір, засідання певної організації).

У деяких соціальних ФО спостерігаються специфічні ознаки іншої культури: запозичення назв природних реалій створює умови для виникнення ФО національно-культурної значущості, наприклад: *батьківщина кенгуру* – Австралія і Тасманія. Цей фаунонім проник у Європу лише у XVIII ст. завдяки капітанові Джеймсу Куку. В середині XIX ст. з'являються у британському варіанті ФО *kangaroo closure* – “допуск головою парламентської комісії обговорення деяких поправок до законопроекту”. В американській ФО *kangaroo closure* – “суд кенгуру”, тобто судове інсценування, судилище. Подібні судилища влаштовували заарештованих для покарання тих, які проштрафилися. Властивість цього фауноніма – “стрибучість” – по-різному акумулюється у даних ФО: в першій – “стрибати від одного предмета до іншого”, у другій – “перестрибування, обхід закону”.

Отже, поява НКС у цих ФО детермінована самим сигніфікатом, ще точніше, понятійно диференційними семами в її складі.

Національно-культурні семи можуть проявлятися *на рівні значення фразеологічного прототипу*. Семантика більшості англійських ФО виникла в процесі переосмислення змінних синтагм. У національно-культурних маркованих ФО лише фразеологічний сигніфікат може генерувати НКС, а також її прототип. Якщо він ще сприймається з синхронного погляду, то його семантика присутня в актуальній свідомості носіїв мови поряд та одночасно з ідеалістичним смислом.

Іншими словами, пряме або предметно-логічне значення прототипу ФО, яке є основою для переосмислення, становить у цих мовних знаках не тільки історичну дериваційну основу, а й сучасну внутрішню форму, що зумовлює наявність НКС конотативного характеру.

Межа між національно-культурними потенціями окремих лексичних компонентів ФО

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

та власне прототипом не завжди чітка, оскільки змінне словосполучення, яке зазнає переосмислення формується на ґрунті регулярних значень лексем, інтегрованих у склад ФО (серед них є і національно-марковані). Такі утворення можна класифікувати на *природні* (в їх основі є життєві ситуації, ситуації живої природи, ситуації, що виникають у різних мовах з однаковими значеннями та аналогічною дериваційною базою) та *конвенційні*, пов'язані з історичними, культурними, соціальними властивостями розвитку відповідного народу (вони не мають аналогів у не близькоспоріднених мовах) [7, 12].

Аналізуючи національно-культурні потенції прототипу ФО, необхідно брати до уваги диференційний підхід, стосовно самого явища умотивованості у фразеології. А. Левицький розглядав умотивованість як уявлення, що викликає відповідний образ на основі мовної умотивованості. Вчений визначав внутрішню форму як динамічне явище, *tertium comparationis*, тобто те, що знаходиться в основі подібності нового та старого поняття і дає змогу одночасно сприймати і те, й інше за законом асоціації [6, 45].

Якщо взяти до уваги факт, що образність, часом латентна, властива більшості ФО [4, 23], то термін “демотивована ФО” не зовсім точний, адже “...будь-яка складна мовна одиниця – похідне слово, складне слово, словосполучення – є мотивованою, оскільки її значення зумовлюється значеннями елементів” [3, 34].

Інші мовознавці розглядають ФО як умотивовані знаки [9, 15]. Цей факт підтверджується комунікативно-функціональним аналізом національно-маркованої фразеології природи, хоча етимологія і мотивація не завжди збігаються, що зумовлене відсутністю НКС у деяких конвенційних ФО на рівні синхронії. На думку сучасних дослідників, ефект умотивованості мовних знаків визначається фактом існування у системі мови безлічі асоціативних мікросистем, побудованих за ознакою денотативної, семантичної або іншої спільності [6, 18].

Причина семантичного зсуву в ФО на позначення живої природи відома. Якщо навіть справжня причина переосмислення невідома, то природна реалія здебільшого є вдалим підказуванням в осмисленні значення: *to eat crow* – “зазнавати приниження” включає латентну мотивацію. Відомо, що м'ясо ворони – не дуже відома страва, неприємна на смак. На рівні синхронії ця ФО частково умотивована, на рівні діахронії виявляється повна умотивованість. Етимологія цієї мовної одиниці пов'язана з

фрагментом історії, який мав місце під час англо-американської війни (1812 – 1814). У період перемир'я американський солдат під час полювання вбив ворону. Британський офіцер вирішив покарати порушника. Будучи неозброєним, він вдався до хитрощів – похвалив стрільянина солдата і попросив поглянути на його рушницю, а потім примусив покуштувати ворону. В свою чергу, американець після того, як отримав рушницю, примусив британця доїсти ворону

Отже, поява НКС зумовлена маркуванням внутрішньої форми. Чим прозоріша внутрішня форма ФО, тим чіткіші національно-культурні потенції прототипу, тим активніше їх вживання у мовленнєвій діяльності.

Національно-культурні семи мають місце і на **рівні значення чи лексичного компонента ФО**. Значення даного рівня семантичної організації англійських ФО у появі НКС виявилось особливо вагомим. Це пояснюється тим, що мовні знаки, передусім природні реалії, топоніми, антропоніми, етнімі тощо, є їх компонентами і не втрачають лексичних значень. Лексичні компоненти, інтегровані у склад ФО, формують своєю регулярною семантикою фразеологічний образ, але позбавлені власної референції у межах висловлювання. В цьому суть відносності їх актуалізації, обмеженість змінною синтагмою, яка міститься в основі ФО. Формуючи внутрішню форму ФО, вони не втрачають своїх парадигматичних зв'язків, що зумовлює здатність ФО до різноманітних модифікацій [5, 98].

Поява НКС у семантичній структурі ФО викликана відносною актуалізацією семантики слів-компонентів ФО. Це, передусім природні реалії, власні назви, національні антропоніми, топоніми, етнімі тощо: *coon* – “енот”, скорочене від *gascoo* – ссавець, який цінується завдяки хутру. Американський ряд ФО з цим компонентом пов'язаний з полюванням на нього: *old coon* – “людина з досвідом”, “бувала людина”; *a gone coon* – “пропаща людина”; *to go the whole coon* – “доводити справу до кінця”, “робити щонайкраще”; *hunt (skin) the same old coon* – “продовжувати ту ж саму справу”, “робити те ж саме”; *to free the coon* – “розв'язати проблему”; “зловити потрібну людину”.

British lion – “британський лев”, фаунонім *lion* – символізує “забіякуватість”, *British* – “британську націю”, *John Bull* – прізвисько типового англійця; *bull* конотує такі ознаки: “впертість, надійність, обмеженість”, *John* належить до англійської спільності – експлікує НКС у конотативному значенні ФО.

Не завжди вдається розмежувати національно-

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

культурні потенції окремих лексичних компонентів та їх прототипів, зумовлених лексичною природою складових змінної синтагми. Ця проблема зіставляється з важливим питанням теорії фразеології, які до сьогодні викликають значні суперечки: одні дослідники вважають, що компоненти ФО втрачають семантичні ознаки слова, інші [6, 105] ж залишають за компонентами статус лексичного значення і вбачають у цьому основу прагматичного потенціалу ФО. Слова-компоненти втрачають лише референційне, а не сигніфікативне значення. Дещо проблематичним є ФО зі словами-некротизмами.

Національно-специфічні ознаки культури виявляються й у **фоносемантиці ФО**. При формуванні ФО великого значення набувають евфонічні явища – алітерація, рима, асонанс, метр, а також гра слів [8, 40].

При ономаціологічному підході можна виділити невелику групу ФО, де на рівні фоносемантики закріпилися деякі соціально-релевантні особливості англійської вимови. Ці ФО є також звуконаслідуваннями, але вже вторинними. Отже, форма мовного знака національно-специфічна, але при функціонуванні достатньо чітка. Вона може нести додаткову інформацію про національно-специфічні ознаки культури – про особливості соціальної та територіальної диференціації певної мови [2, 184], Wow-wow вживається дітьми у значенні “dog”, а також бере участь в утворенні ФО to go to the (demnition) bow-wows “піти під три чорти”, яка співвідноситься з to go to the dogs. Інші фоносемантичні явища (алітерація, рима, асонанс, метр, гра слів) використовуються, як формоутворюючий фактор в англійській фразеології і мають глибокі корені у староанглійському віршуванні.

Особливість вживання алітерації при формуванні ФО зумовлена передусім внутрішніми законами розвитку мови, зокрема, деякими кількісними та якісними особливостями англійського наголосу, англійського складоподілу: (as) bald as a bandicoot – австралійська ФО “лисий мов бандикут”. Ця ФО є алітеративною формою (as) bald as a coot. Інші приклади таких ФО: big bird, dead duck, dead dog, box of birds, (as) loose as a goose.

Фоносемантика як окремий рівень семантичної організації ФО має особливе значення для теорії фразеології, зокрема, для вивчення стилістичних характеристик ФО.

Отже, при ономаціологічному підході ФО з компонентами на позначення живої природи виступають як складні номінативні комплекси, опосереднені екстралінгвістичною реальністю. Кожен із зазначених рівнів може відбивати не

тільки загальне (загальнонародське), а й одиничне (національно-специфічне) у суспільній практиці людей.

Як висновок зазначимо, що в семасіологічному аспекті ФО виступають як складні знаки непрямой номінації, тобто вони вказують на екстралінгвістичну дійсність опосередковано – через переосмислене значення змінної синтагми, яке в свою чергу, описується регулярними значеннями окремих лексем, складових ФО. Процес називання відбувається у такій послідовності: мовна форма – семантика окремих лексичних компонентів – значення фразеологічного прототипу – фразеологічний сигніфікат – фрагмент дійсності.

Мовні факти засвідчують, що перші чотири ланки можуть відображати національно-культурні особливості суспільно-історичної практики носіїв англійської мови і включати відповідні елементи значення.

1. *Англо-український фразеологічний словник / Уклад.: К.Т. Баранцев. – К.:Т-во “Знання”, КОО, 2005. – 1056 с.*

2. *Верещагин Е.М., Костомаров В.Т. Национально-культурная семантика русских фразеологизмов // Словари и лингвострановедение / Е.М. Верещагин, В.Т. Костомаров. – М.: “Наука”, 1983. – 348 с.*

3. *Гак В.Г. Сопоставительная лексикология / В.Г. Гак. – М.: “Международные отношения”, 1977. – 237 с.*

4. *Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р.П. Зорівчак. – Львів: “Вища школа”, 1983. – 174 с.*

5. *Кунин А.В. Фразеология современного английского языка. Опыт систематизированного описания / А.В. Кунин. – М.: “Международные отношения”, 1972. – 287 с.*

6. *Левіцкий А.З. Функциональные подходы к классификации единиц современного английского языка / А.З. Левіцкий. – К.: “Рад. школа”, 1998. – 362 с.*

7. *Назаров С.Н. Устойчивые словесные комплексы с национально-культурным компонентом содержания в современном немецком языке: автореф. дисс. канд. филол. наук / С.Н. Назаров. – К., 1987. – 28 с.*

8. *Райхштейн А.Д. Сопоставительный анализ немецкой и русской фразеологии / А.Д. Райхштейн. – М.: “Наука”, 1980. – 186 с.*

9. *Ужденко В.Д., Авксентьев Л.Г. Українська фразеологія / В.Д. Ужденко, Л.Г. Авксентьев. – Харків: Основа, 1990. – 165 с.*

10. *Chambers dictionary of idioms. English – Ukrainian semibilingual. – К.: Всеуто, 2002. – 475 с.*

11. *Longman Dictionary of Contemporary English. – London, 2002. – 1688 p.*

12. *Oxford Learner's Dictionary of English Idioms. – Oxford University Press, 1977. – 333 p.*

Стаття надійшла до редакції 05.05.2015